

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

9. De osculis amplexibus, tactibus, verbis obsœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

tract. 3. resol. 2. 3. Copinch. de penit. d. 7. dub. 4. num. 2. 1. Vagant. 2. 2. d. 6. qu. 15. p. 1. 1. Filliuc. tract. 30. num. 1. 3. Sanch. lib. 9. de matrim. d. 15. num. 10. & 11.

CAPVT IX.

De osculis, amplexibus, tactibus, ver-
bis obscenis.

63
Distinguenda
est intentio
& venerea
delectatio.

T dignoscas, an, & quanta peccata sint præfata actiones, distinguenda est in primis intentio, & venerea delectatio, & effectus venereorum ab intentione, & delectatione sensitiua, & sensitiuorum aliorum, quæ quidem delectatio consistit in quadam proportionem, & confortitate rei tactæ cum organo tactus. Deinde sciendum, intentionem, ac sensum venereorum esse mortalem, & à Regno cælorum excludere iuxta Paulum Gal. 5.

64
Oscula, am-
plexus, &c.
mortalia sunt
si fiant ex
actus luxu-
riose intentio-
ne, vel ob
delectationem
veneream.

Vnde oscula, amplexus, aspectus, tactus, & similia si extra matrimonium fiant, ex actus luxuriosi intentione, vel ob delectationem veneream, etiam si non perfectam illam, quæ est in coniunctione, sunt semper peccata mortalia. Quia eo animo, extra matrimonium, sunt impudica, & natura sua talis delectatio tendit ad perfectam. Sanch. lib. 9. de matrim. d. 46. Filliuc. tract. 30. num. 174. Lessi. lib. 4. cap. 3. dub. 8.

65
Sunt eiusdem
naturæ cum
consummati-
one, unde in con-
fessione spe-
cies distin-
guenda.

Huiusmodi actus sunt eiusdem naturæ cum perfectis seu consummatis: deoque in confessione explicandum, vtrum sint habiti cum simili sexu, an cum diuersorum libera, an coniugata, cognata, persona sacra, &c. Lessi. lib. 4. cap. 3. dub. 15. Sanch. sum. lib. 1. cap. 2.

66
Sunt officij,
vel meriti pa-
trij gratia,
peccata non
sunt.

Oscula, amplexus, compressiones manuum, & similia non obscena, si fiant tantum officij aut moris patrij, amoris honesti, vel beneuolentia augenda causa, etiam si delectatio venerea suboriatur, modo in eis quis non consentiat: non sunt peccata. Filliuc. tract. 30. num. 175. Lessi. lib. 4. cap. 3. dub. 15.

67
Si fiant ex
veniali vani-
tate, ioco,
&c. venialiter
culpam non
excitant.

At si ista fiant ex aliqua veniali vanitate, ioco, curiositate, leuitate, petulantia, imò etiam sensu alitate, siue sensuali affectu (dummodo non cum delectatione venerea, nec eius causa, etsi præter intentionem oriatur, ea repulsa, ac tunc abstinendo) venialem culpam non excitant. Filliuc. tract. 30. num. 174. Sanch. lib. 1. sum. cap. 2. Diana part. 4. tract. 4. resol. 136. Ego autem existimo, valde periculosas esse huiusmodi actiones, difficilique posse de earum malitia graui, aut leui ferri iudicium.

68
Quandonom
tactus, seu
aspectus in-
honestarum
proprij corpo-
ris partium,
veniale tan-
tum sit?

Venia peccata sunt tactus, & aspectus in honestarum corporis proprij partium, aut commixtionis animalium non cum animo venereo, sed ex curiositate tantum, aut leuitate, secluso tamen scandalo, & venerei consensus periculo. Imò si huiusmodi tactus, aut aspectus proprij corporis naturali aliquo, ac non malo fine fiat, nec veniale quidem erit: verbi gratia, si fricatione extinguere velis pruritum non venereum: dummodo tamen absit pollutionis periculum, aut in eam consensus si improviso

præter intentionem forte obueniret. Lessi. l. 4. cap. 3. num. 63. Filliuc. tract. 30. num. 215. Sanch. lib. 9. de matrim. d. 41.

Tactus nudi, & aspectus partium inhonestarum alterius corporis, maxime diuersi sexus, aut concubitus humani ex curiositate (nam de & est: necesse aliud iudicium ferendum) etiam secluso affectu venereo, existimo à mortali secludi non posse ob grauem indecentiam, ac periculum actus venerei proximum: nisi tamen aspectus ex tam remoto loco fiat, & ita obiter, ut hæc absint. Sanch. lib. 1. sum. cap. 2. num. 23. & 19. Filliuc. tract. 30. num. 218.

Aspectus vero, & subinde etiam (rarius tamen propter periculum adiunctum) tactus ex petulantia, vel curiositate partium inhonestarum alterius corporis eiusdem sexus citrà affectum, & periculum venerei consensus, excusari potest à mortali: ut verbi gratia, quam simul aliqui norant, aut lauant. Layman. lib. 3. sect. 4. Sanch. lib. 5. sum. cap. 6. num. 1. 1. 3. 47. 28. Trull. lib. 6. Decalog. capite 1. dub. 12. num. 215.

Turpia verba, obscenorum lectio, comædiarum turpium spectatio, inhonestæ cantiones, gestus literæ ac dona amatoria, si tantum fiant ex curiositate, vel vano solatio: mortalia non sunt; secus tamen si gerantur animo inhonesto, aut venereo, vel cum ruina spiritualis propriæ vel alienæ periculo. Sanch. lib. 9. de matrim. d. 46. n. 3. Filliuc. tract. 30. cap. 10. q. 2.

Choreæ nisi malo fine gerantur, aut cum periculo alios, aut seipsum incitandi ad libidinem, vel cum alia iniqua circumstantia secundum se non sunt illicitæ, nec libidinis actus, sed lætitiæ. Quando autem sancti Patres eas interdum valde reprehendunt, de turpium, & de earum abusu loquuntur. Caiet. v. Choreæ. Filliuc. tract. 30. n. 23.

Scribentes & proferentes comædias turpes seu libros, aut picturas ad libidinem incitantes mortaliter delinquant. Quia proximi sunt ruina, cum moraliter cerum sit, multos inde ad peccatum excitandos. Similiter Magistatus, qui permittunt turpes comædias recitari mortaliter delinquant. Posse tamen aliquando excusari crediderim, si ad maius malum impediendum non puniant, & solummodo tolerant. Sed dubito an maius adsit incommodum quod tanto valeat animorum exitum excusare. Filliuc. tract. 30. num. 211. Diana p. 5. ar. 13. resol. 82.

Cum persona soluta permittit se ab alia tangi, eo quidem tactu, qui vulgo cenetur pudicus, ut prehensio, contractio manuum, amplexus, & oscula iuxta morem patriæ: non peccat, nisi ei constet prauo fieri affectu: cui minime cooperari licet. Scio docere Filliucium, etiam sic admitti posse, ne tangens infametur. Porro admittens tactus impudicos (ut obscenarum partium, & mamillarum) vel oscula furtiua, ac morosa, vel indecentia, peccat lethaliter. Quia prauus præsumitur affectus. Filliuc. tract. 30. num. 196. & alij.

Coniugibus tactus, oscula, aspectus, amplexus licent, si ad copulam coniugalem referantur. Quia ad hanc licitum est eis se excitare. Alio autem fine, verbi gratia, voluptatis causa si fiant, venialia sunt piacula solum. Quia matrimonium huiusmodi coonestat actiones: ac

ac defectus debiti finis mortalis non est, nisi cum periculo gerantur, quæ cum iis sit illicita, eo casu erunt lethales regulariter. Sanchez lib. 9. de matrimo. d. 46. num. 7. Filliuc. i. rat. 30. num. 317.

76 *De tactibus
inter sponsos* Sponsi denique tactus impudici non licent:
pudici vero in partibus honestis liciti sunt, si
ex iis tantum sentituum intendant delectatio-
nem, secus si veneram: nec adsit pravi con-
sensus aut pollutionis periculum Sanch. lib. 9.
de matrim. d. 46. num. 50. Busemb. lib. 3. tr. 4.
cap. 2. dub. 2. citans Bonacinam.

C A P V T X.

De Concubinatu.

77
Quid Con-
binatus?

CONCUBINATVS est frequens, & coniecta fornicatio cum eadem persona. Vnde ad concubinatum non sufficit vnus, vel alter fornicationis actus, sed requiritur consuetudo, quo aliqui quodammodo ita cohabitant, ac si essent simul coniugati: Ideo fornicarius proprie est, qui soluta abutitur: concubina verò, quæ abutitur quocūque modo vxorio, id est, quoad vsum veneris illegitimū habetur. Vnde de mente iuris non dicitur concubina nisi habeatur per modum vxoris. Toller *libr. 5. cap. 10. num. 12.* Filliuc. *l. facit. c. 10. num. 55.* Syluest. *ver. b. Concubinarum, num. 1.* Azor. *tom. 3. libr. 3. cap. 5.*

78 *Concubinatus est graue peccatum, admodum periculofum. Quia homo non ſolum peccat, fed manet in ſtatu peccati, & in continuo propoſito ſaltem virtuali delinquendi. Vnde huiusmodi concubinarij poenitentes regulariter non ſunt abſoluiendi priuſquam concubinam dimittant, cum propoſito non relabendi, etiam ſi vergeat mortis periculum. Quando enim perſiſtunt in proxima peccandi occaſione non cenſentur ſufficientem dolorem; propoſitumque vitandi peccatum in futurum, habere. Attamen quando ſine graui infamia, vel ſcandalo, vel alio graui incommodo concubina non poteſt dimitti, tunc difficultas hæc efficiet occaſionem non voluntariam, & poteſt exhiberi abſolutio. Verum magna prudentia in Confeſſario opus erit circa cautelam procurandam, & vim difficultatis agnoſcendam, nè abſolutio indigno impendatur Nauar ſum. cap. 16. num. 20. Sayr. in Clauſ. libr. 8. cap. 2. n. 9. Tolet. libr. 5. cap. 10. num. 12. Bonacin. de matr. qu. 4. punct. 1. 4. num. 12. Sylui. 2. 2. qu. 154 art. 2. Reginald. lib. 5. num. 63. Diana part. 5. tract. 14. reſol. 107. & 108.*

79. Atque concubinarium non sit, & à populo esse credatur, non debet aboliri, donec scandalum tollatur, & euulgetur, ipsum ius reum non esse delicti. Imò hoc in casu esset femina commo pellenda, quamvis scandalum solum sit vnius, vel alterius personæ, cum vnicuique Deus mandauerit de proximo. Id autem intelligo, si abique incommodo esset possit. Syluest. verb. Concubinarium, qu. 2. Santi. in select. d. 10. num. 1. Lopez part. 1. Instruct. cap. 7. §.

Tridentinum grauer concubinitus vitium

in laicis reprehendit, & acriter præcipit puniri. *Quomodo*
Discentium
arbens con-
cupinatus fa-
cularium cri-
men si in-
telligendum
 ri [el]. 2. cap. 8. Non autem tollit Concilium
 pœnas à iure communi, vel Synodibus statu-
 titis contra concubinos inflictas, nec alium
 modum procedendi contra eos, nisi ille Or-
 dinarius eos excommunicare, quia tunc Con-
 ciliij servanda est forma. Vnde Episcopus po-
 test in prima admonitione pecuniaria pœna
 concubinarum punire; quia tunc trina moni-
 tio necessaria est inter concubinos, quando
 contra eos vult excommunicationis ferri sen-
 tentiam: non autem si pœnis pecuniariis, vel
 alijs puniri intendat: in quo casu sol: munit, de
 qua Concilium loquitur, non requiritur. Bar-
 bosa in collecti. tom. 1. lib. 1. tit. 35. cap. . n. 3. & 4.

Concubinatus laicorum crimen ad solos
81
Iudices Ecclesiasticos pertinere ponendum.
Ad solos Ecclesiasticos
Quia concubinatus legibus civilibus non vindicatur iuxta receptiorem sententiam, & ita
iudices pertinet, concubina uero laicorum puniri
fert consuetudo optima planè legum interpres. Iudices enim seculares regulariter hoc crimen non puniunt, nisi quatenus requisiti ab
Ecclesiasticis suum brachium impertiunt. Scio non deesse, qui arbitrentur, hoc delictum mixtum esse fori. Iuli. Clar. in prat. crim. qu. f. 37. num. 1. Diana part. 1. tract. 2. resol. 87. & part. 5. tract. 1. resol. 10.

Clerici concubinarij erant antiquo iure 82
ipſo facto ſuſpenſi; ſed hoc ius per Tridentinum
eſt abrogatum: vnde non ſunt iam ſuſpenſi,
ſed ab Ordinarijs ſuſpendendi. Lege
Concilium ſeſſ. 25. cap. 14. Navar. 13. conſil. de ſi ſed ſuſpen-
dendi. Clerici & mulier. conſ. 1. Sayr. in clavi-
lib. 7. cap. 1. 1. Petr. Ledc. ſum. tract. 27. c. 8.

Concubina, secluso periculo noui consensu carnalis, aut defectus doloris, in rigore loquendo potest cum Confessario concubinarium confiteri. Quia aliquando poterit esse expedienti, si femina apud alium Confessarium infamaretur, aut uia uel citius à piculo liberari, uel quia hic aptius poterit illius scrutari conscientiam. Textus enim *cap. Non debet Episcopus* c. *qu. 1.* solum præcipit, confessarium non debere commisseri cum femina, cuius confessionem audierat: non uero è contrario, ut non eius confessionem exaudiat, Sanctius in *select. d. 1. num. 16.* Suar. *de penit. d. 27. sect. 4. num. 19.* Fillius, *tract. 7. num. 246.* Scio autem Fagandez *part. 1. lib. 4. cap. 1. numer. 35.*aueruisse esse mortale, si confessarius audiat suæ concubinæ, aut alterius feminae, qua cum aliquando rem habuerit, confessionem. Sed tanti viri uenia alius est sensus præfati textus, qui quidem, à Bonifacio VIII. est renocatus, teste Sanctio *citato*, & Vgolino *de offic. ac potest. Episc. p. 1. cap. 15. §. 8. num. 9.*

CAPVT XI.

De Virginitate.

V Tractatio circa stuprum (de quo
superius) planior fiat, nonnulla de
Virginitate attexam. *Virginitas à*
virore dicta putatur; quia à con-
cupiscentiæ adustione immunita-
tem denotat. Dupliciter accipitur. Primum, pro
signaculo.